

Plan/levande arbetsmaterial för:

NORMER OCH BEMÖTANDE – HUR SKAPAR VI EN INKLUDERANDE SKOLA?

Håslövs Byaskola F-6

Vår utgångspunkt

I skolan möts vi varje dag i många olika situationer. Ibland uppstår tillfällen där någon säger något som känns fel, kanske ett ord på skolgården eller en kommentar i personalrummet. Ofta reagerar vi, men vet inte alltid hur vi ska svara.

Det finns ingen färdig mall för exakt vad man ska säga. Varje situation ser olika ut och vi bär alla med oss våra egna erfarenheter och normer. Det viktiga är inte att säga det perfekta, utan att vi vågar säga något.

På Håslövs Byaskola vill vi arbeta aktivt med hur vi bemöter varandra. Det handlar både om att förebygga kränkningar och att skapa en miljö där alla elever känner sig trygga och inkluderade.

Varför är det här viktigt?

Skolan är en plats där barn utvecklas, både kunskapsmässigt och socialt. Här formas också normer och värderingar.

Forskning visar att barn som inte känner sig inkluderade eller som ofta blir ifrågasatta kan uppleva det som kallas minoritetsstress. Det kan handla om att ständigt behöva förklara sig, känna sig annorlunda eller vara osäker på hur man blir bemött. Det påverkar både mående och lärande.

Som vuxna i skolan har vi därför en viktig roll. Vårt sätt att prata, lyssna och agera påverkar hur eleverna upplever sin skoltid.

Vad menar vi med normer?

Normer är sådant vi ofta tar för givet. Det kan handla om föreställningar om hur man ska vara, se ut eller leva.

Vi kan till exempel, utan att tänka på det, utgå från att någon:
har en mamma och en pappa
är född i Sverige
är heterosexuell
inte har en funktionsnedsättning

Sådana antaganden kan göra att vissa elever känner sig osynliga eller fel.

Att arbeta normkritiskt handlar inte om att göra allt "rätt", utan om att bli mer medveten och nyfiken på sina egna tankar och reaktioner.

Bemötande i vardagen

Det är i det lilla som det stora sker. I våra ord, våra frågor och våra reaktioner.

Det kan vara:

hur vi tilltalar elever

vilka exempel vi använder i undervisningen

hur vi reagerar när något händer

Vi använder elevernas namn när vi tilltalar dem och undviker att dela upp i "tjejer och killar". Vi tänker på hur vi pratar om familjer, relationer och framtid.

När något händer försöker vi markera på ett lugnt och tydligt sätt. Det kan räcka med att säga att något inte är okej eller att ställa en fråga som får eleven att tänka efter.

Det viktigaste är att vi visar att vi bryr oss.

Undervisning och lärmiljö

I undervisningen strävar vi efter att fler elever ska känna igen sig. Det handlar om vilka texter vi väljer, vilka bilder vi visar och vilka perspektiv som får plats.

Vi vill att eleverna ska få:

möta olika sätt att leva och vara

uttrycka sina tankar och känslor

öva på att lyssna och respektera varandra

Vi arbetar också aktivt med att fördela talutrymme så att alla får möjlighet att komma till tals.

Elevens perspektiv

Vi vet att elever ofta har många tankar kring normer, rättvisa och bemötande. Ibland är de längre fram än vi vuxna.

Därför är det viktigt att vi:

lyssnar på elevernas upplevelser

tar deras berättelser på allvar

låter dem vara delaktiga i värdegrundsarbetet

En elev som känner sig sedd och respekterad har bättre förutsättningar att må bra och lära sig.

Trygghet och stöd

Alla elever ska ha minst en vuxen på skolan som de känner förtroende för. Det är en viktig skyddsfaktor.

Vi arbetar för att skapa:

trygga relationer

öppenhet i samtal

möjlighet att få stöd, till exempel via kurator

När elever vet att det finns någon som lyssnar blir det lättare att berätta när något inte känns bra.

Ett gemensamt ansvar

Att skapa en inkluderande skola är inget som sker av sig själv. Det kräver att vi arbetar tillsammans.

Vi behöver:

prata med varandra i personalgruppen

dela erfarenheter

stötta varandra i svåra situationer

våga erkänna när vi behöver lära oss mer

Det här arbetet blir aldrig färdigt. Det är något vi hela tiden utvecklar.

Avslutande tanke

Det finns ingen perfekt reaktion och inga enkla svar. Men varje gång vi väljer att säga något, lyssna lite extra eller tänka ett steg till, gör vi skillnad.

För en elev kan det vara avgörande.

Reviderad 260429